

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-32-05, 255-20-75

ДОЛЖЕНКУ В.В.

Шановний Володимире Вікторовичу!

За дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України О.Корнієнка у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування розглянуто Вашу електронну петицію з пропозицією "терміново прийняти Закон про референдум, а також внести поправку, що діюча Конституція України є тимчасовою та у визначений законом термін буде обговорена і утверджена на всеукраїнському референдумі" та за результатами розгляду повідомляється таке.

Відповідно до положень статті 23¹ Закону України "Про звернення громадян" (далі – Закон) електронна петиція, адресована Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, розглядається у порядку, встановленому цією статтею, за умови збору на її підтримку не менш як 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення петиції.

Електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як звернення громадян відповідно до Закону.

Враховуючи те, що на підтримку Вашої петиції подано 7 підписів за період з 14 березня 2022 року по 14 червня 2022 року, її розглянуто як звернення громадян.

З приводу порушених питань інформуємо, що відповідно до пункту 20 частини першої статті 92 Основного Закону України організація і порядок проведення виборів і референдумів визначаються виключно законами України.

Верховною Радою України 26 січня 2021 року прийнято Закон України "Про всеукраїнський референдум" (№ 1135-IX).

Так, положеннями вказаного Закону передбачено, що предметом всеукраїнського референдуму можуть бути питання: затвердження закону про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України; загальнодержавного значення; про зміну території України; про втрату чинності законом України або окремими його положеннями. Крім того, Законом встановлено, що не можуть бути предметом всеукраїнського референдуму питання: що суперечать положенням Конституції України, загальновизнаним принципам і нормам міжнародного права,

закріпленим насамперед Загальною декларацією прав людини, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, протоколами до неї; що скасовують чи обмежують конституційні права і свободи людини і громадянина та гарантії їх реалізації; спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету, територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці України, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі; щодо питань податків, бюджету, амністії; віднесені Конституцією України і законами України до відання органів правопорядку, прокуратури чи суду. На всеукраїнський референдум може виноситися одне питання (стаття 3 Закону № 1135-IX).

Звертаємо Вашу увагу на те, що статтею 20 Закону № 1135-IX встановлено обмеження щодо призначення (проголошення) та проведення всеукраїнського референдуму в разі введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях. Згідно із частиною першою цієї статті, у разі введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або окремих її місцевостях призначення (проголошення) та проведення всеукраїнського референдуму забороняється.

Стосовно питання обговорення та "утвердження" Конституції України на всеукраїнському референдумі зазначаємо, що Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 16 квітня 2008 року № 6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі) вказав, що процес прийняття нової Конституції України (нової редакції) може бути започаткований лише після з'ясування волі Українського народу щодо необхідності прийняття нової Конституції України, а також констатував, що народ як носій суверенітету і єдине джерело влади в Україні може реалізувати на всеукраїнському референдумі за народною ініціативою своє виключне право визначати і змінювати конституційний лад в Україні шляхом прийняття Конституції України у порядку, який має бути визначений Конституцією і законами України (абзац сьомий пункту 4 мотивувальної частини Рішення та пункт 1 резолютивної частини Рішення).

Конституцією України наразі не визначено порядку прийняття нової Конституції України, натомість розділом XIII Основного Закону України встановлено лише порядок внесення змін до Конституції України.

Також Європейська комісія "За демократію через право" (Венеціанська комісія) у своєму Висновку до Закону України "Про всеукраїнський референдум" (схваленому на її 95 Пленарній сесії 14-15 червня 2013 року) звернула увагу на те, що можливість прийняти Конституцію на референдумі, скликаному за народною ініціативою, не видається такою, що передбачена чинною Конституцією України (пункт 24 Висновку).

Додатково повідомляємо, що розділ XIII Основного Закону України визначає порядок внесення змін до Конституції України. Зокрема, статтею 154 Основного Закону України встановлюється, що законопроект про внесення змін до Конституції України може бути поданий до Верховної Ради України Президентом України або не менш як третиною народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України. Законопроект про внесення змін до Конституції України, крім розділу I "Загальні засади", розділу III "Вибори. Референдум" і розділу XIII "Внесення змін до Конституції України", попередньо

схвалений більшістю від конституційного складу Верховної Ради України, вважається прийнятим, якщо на наступній черговій сесії Верховної Ради України за нього проголосувало не менш як дві третини від конституційного складу Верховної Ради України (стаття 155 Конституції України).

При цьому законопроект про внесення змін до розділу I "Загальні засади", розділу III "Вибори. Референдум" і розділу XIII "Внесення змін до Конституції України" подається до Верховної Ради України Президентом України або не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України і, за умови його прийняття не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України, затверджується всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України. Повторне подання законопроекту про внесення змін до розділів I, III і XIII цієї Конституції з одного й того самого питання можливе лише до Верховної Ради України наступного скликання (стаття 156 Основного Закону України).

Водночас зауважуємо, що відповідно до частини другої статті 157 Основного Закону України, Конституція України не може бути змінена в умовах воєнного або надзвичайного стану.

Беручи до уваги наведене вище інформуємо, що зміст Вашого звернення та висловлені у ньому пропозиції доведено до відома народних депутатів України – членів підкомітету з питань виборів, референдумів та інших форм безпосередньої демократії як суб'єктів права законодавчої ініціативи для можливого врахування у подальшій законотворчій роботі.

З повагою

Голова Комітету

А.КЛОЧКО

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Ключко Андрій Андрійович
Сертифікат: 3ED5083160DBC59B04000009CBF1100EFD11F00
Дійсний до: 30.08.2023 14:53:35

Апарат Верховної Ради України
№ 04-23/15-2022/101775 від 23.06.2022

945351